

N:o 30.

Af herr **Lithander**, *angående skrifvelse till Konungen i fråga om
åvägbringande af tillfredsställande anordningar beträf-
fande utlänningars invandring till Sverige och vistelse
därstädes.*

Helt säkert finnes i denna kammare ingen, som ej bekymras vid tanken på den folkförsvagande emigration, som sedan så många årtionden oafbrutet ägt rum från vårt land, och genom hvilken en så stor del af Sveriges bästa arbetskrafter går för landet förlorad. Men det är ej nog med att landet på detta sätt åderlåtes genom förlust af våra egna bästa krafter. Samtidigt pågår en invandring af det slag, som ej tillför oss någon ersättning för hvad vi förlorat, utan tvärtom belastar oss med en del folkelement, som befunnits mindre nyttiga i de land, hvarifrån de komma, och därför blifva en börda i det land, där de till allt större antal slå sig ned. Jag menar de många främ-lingar, oftast i utblottade omständigheter, som halft bettlande, halft schackrande, hos oss utan inskränkning finna en fristad och utan kontroll eller beskattning utöfva en mycket tvifvelaktig handelsverksamhet eller föra ett rent äfventyrarelif. I båda fallen är detta skadligt för hederliga svenske medborgares ärliga förvärf, dels genom en osund konkurrens, dels genom den ökade fattigvårdstunga, som härigenom faller på kommunerna, för att ej tala om den moraliska depravation, som på detta sätt sprides bland vårt folk. Snart nog måste detta föra till farliga nationalekonomiska konsekvenser äfven därigenom, att de sträf-samma och nyttiga element, som ännu utgöra hufvudbeståndsdelen af vårt svenska folk, därigenom utsättas för mindre goda inflytelser.

Med den motion, jag härmed har äran framlägga, afser jag alltså att få vidtagna åtgärder, som reglera invandringen till vårt land och

förebygga, att hit indragas en mängd onyttiga människor, som icke hitkommit såsom engagerade för utförande af nyttigt arbete och därefter återvända, utan kvarstanna och blifva en börda för landets infödda befolkning.

Då jag påyrkar förbättrade förhållanden i detta afseende, liksom jag ock här vågar uttala önskvärdheten af en noggrannare tillämpning af redan befintliga lagar på hithörande områden, så är detta icke blott ett uttryck för min enskilda uppfattning, utan fastmer grundadt i en allmänt utbredd mening hos dem, som kommit till kännedom och erfarenhet af hvad saken kräver. Här nedan följa några ord, som med anledning af förhållanden i Skåne helt nyligen stått att läsa i den offentliga pressen, och dessa ord hafva en öfvertygande bevisningskraft.

»Väldgästning.

Under denna rubrik fäster Malmö-Tidningen uppmärksamheten på det upprörande oskick, som tack vare en bedröfligt bristfällig lagstiftning så godt som dagligen existerar, nämligen att löst folk och slödder af hvarjehanda slag, utan att vederbörande myndigheter kunna förhindra det, draga in i vårt land eller — hvilket kanske oftast är fallet — af främmande lands polismyndigheter skickas på oss. Och väl här kunna vi ej göra oss kvitt dessa individer, hvilka icke blott bli oss en ekonomisk börda, utan äfven mestadels verka som ett moraliskt gift i samhället, i samma mån som de hinna beblanda sig med landets egna invånare.

I Danmark och Tyskland gälla synnerligen stränga bestämmelser för invandrare, och den, som ej kan på ett tillfredsställande sätt dokumentera sig som en människa med ordnade förhållanden, blir utan prut tillbakavisad. Och om han sjuk eller utarmad faller det allmänna till last, så transporteras han strax utanför gränsen, ifall han ej förvärfvat sig laglig hemortsrätt i landet. Men i Sverige finnas så godt som inga bestämmelser angående behandlingen af dylikt folk. Därför har vårt land också blifvit en flitigt använd afstjälpningsplats för allt det afskräde, som våra båda grannar i söder helst vilja vara af med. Kommer ett band af bettlare eller löst folk fast för polisen i Tyskland eller Danmark, så är det den allra enklaste sak att bli af med dem bara genom att sända dem öfver gränsen till Sverige. Och här finnas inga lagar som hindra deras invasion. Men om vi sedan försöka att skicka dem samma väg tillbaka, så mötas de af polisförordningar och landstigningsförbud samt återkomma till oss med nästa lägenhet.

Och här förbli de, nästla sig in bland folket, draga yngre och lättleda människor med sig i sitt lättings- och skojarlif samt åstadkomma därigenom omätlig skada i flera afseenden.

Till Malmö har i dagarna anländt ett sådant där följe, hvilket bortdrifvet både från Tyskland och Danmark nu fått en fristad hos »die dummen Schweden». Härifrån draga de väl ut på den skånska landsbygden för att öka antalet af de ej alltför väl renommerade tattarkolonier, vi redan äga. Vi ha velat begagna denna anledning till att rikta den allmänna uppmärksamheten på den häpnadsväckande brist i vår lagstiftning, i kraft hvaraf en slik invandring ohäjdadt får fortgå. Och det bedröfliga i saken minskas ej därigenom, att samtidigt går i motsatt riktning en stark ström af friska arbetsdugliga svenskar till utlandet för att kanske aldrig återvända.

Behöfves det ännu lång betänketid, innan lagstiftningen kan gripa sig an med det nationella verket att sätta en damm för de utländska lösdrifvarehorder, som nu strömma in öfver oss?»

Särskildt den omständigheten, att andra länder, äfven sådana som företrädesvis anses representera den politiska friheten, börjat omgärda sig med ganska stränga invandringsbestämmelser, manar oss att mycket snart åtgöra något i denna sak. Amerikas och Englands exempel, det senare alldeles nytt, äro talande. Angående den nya engelska invandringslagen, gällande från den 1 januari i år, återgifver jag här några upplysningar, grundade på hvad den engelska pressen haft att meddela i ämnet.

Den nya engelska invandrarlagen.

»The Aliens bill» har trädt i kraft. Från den 1 januari har det blifvit måtta med den engelska gästfriheten, och det är icke att undra på. »Lagen om invandring» har verkligen blifvit nödvändig i England.

Invandringen till England har under de senaste åren blifvit enorm. Det har i synnerhet varit italienare, polska judar och tyskar, som kommit dit. De voro fattiga, trasiga, ofta angripna af alla möjliga sjukdomar, och alla slogo de sig ned i London. En del redde sig någorlunda, andra föllo genast samhället till last. Med djup ovilja betraktades i England denna invandring, som, i synnerhet sedan de ryska jedeförföljelserna börjat, gick öfver alla gränser. Och utan invändning från något partis sida, från liberalernas lika litet som från arbetarnes, antogs »främlingslagen» såväl i underhuset som i öfverhuset.

Det är rätt stränga bestämmelser, som denna främlingslag innehåller. Hvad de utlänningar angår, som redan bo i England, kunna de nu

utvisas, om de gjort sig skyldiga till en vanärande förbrytelse, om de i 12 månader njutit fattigunderstöd, om de påträffas som vagabonder eller om de bo för tätt hoppackade i osunda bostäder och icke ha medel att skaffa sig bättre. Men dessa bestämmelser kunna dock icke tillämpas på personer, som af religiösa eller politiska skäl flytt från sitt fädernesland eller något annat land, ej heller på dem som åtagit sig utförande af något arbete.

Hvad de nyanlända angår, så få de icke tillåtelse att gå i land, om de äro sinnessjuka eller idioter, om de icke kunna visa, att de ha förmåga och medel att kunna reda sig, om de äro angripna af sjukdom eller om de varit straffade med ett vanhedrande straff i något annat land. Men detta är icke det svåraste. Hvarje invandrande skall ha i sin ägo 5 pund sterling (90 kr.) och, om han åtföljes af familj, ännu 2 pund för hvarje familjemedlem. Om en man t. ex. anländer med hustru och tre barn, skall han således äga minst 13 pund eller 234 kronor i fickan för att få tillstånd att gå i land, och denna summa blir det säkert omöjligt för de flesta af de fattiga italienska eller polska invandrarna att anskaffa. De äro allt annat än kapitalister. Och till och med om alla dessa villkor äro uppfyllda, kan invandringskommittén ändå förhindra en invandrare att gå i land, om främlingen antingen icke kan så mycket engelska, att han kan göra sig förstådd, eller om han icke kan bevisa, att han lärt sig ett bestämt yrke.

Lagen är skrifven med den amerikanska invandringslagen som förebild. Det är en hård lag, men den är nödvändig.»

Då på detta sätt bestämmelserna i utlandet betydligt skärpas, ökas faran för oss att blifva föremål för det besvärliga intrång, som man där vill undvika. Och de politiska förhållandena kunna dessutom ställa sig så, att vi få en invandrareström öfver oss. Antagonismen mot judarne och särskildt de barbariska bestraffningarna af judarnes utsugningsarbete i Ryssland äro i detta afseende hotande för oss, som icke vetat förse oss med nödiga skyddsåtgärder. Det torde t. o. m. kunna hända, att hänsynslösheten mot mindre aktade folkelement i utlandet varder större i samma mån det finnes länder, hvilka, såsom fallet är med Sverige, lämna åt dessa folkelement obehindradt tillträde.

Af redogörelserna för den engelska invandringslagens tillkomst framgår, att det till väsentlig del varit polska och tyska judar, hvilkas tillströmning man velat förhindra. Äfven hos oss föreligga i rikt mått anledningar att klaga öfver judeinvandring. En sådan har på de senare åren fortgått i allt större skala, och särdeles landets södra och västra

provinser hafva däraf besvärats. Den judiska gårdfarihandeln, bedrifven under ett okontrolleradt kringstrykarelif, har börjat blifva en verklig landsplåga och hotar i synnerhet på landsbygden att göra all ordnad handel omöjlig. Den bofaste köpmannen, som är hårdt beskattad för sin rörelse, lider ett plågsamt intrång af dessa kringstrykande judar, som begagna alla utvägar att pracka kram på en lätt bedragen allmänhet, men gå fria för så godt som all beskattning. Att detta är alldeles orättfärdigt, behöfver icke sägas. Ingångna meddelanden under de allra senaste dagarne från Norrland visa, att detta onda är däri starkt tilltagande.

Utan tvifvel är denna judiska invandring den farligaste af det slags inkräktningar, hvarom här är fråga. Denna fara beror nämligen ej blott på den osunda och illojala konkurrens, som medelst ambulatorisk handel bedrifves, utan äfven på det judiska folkets allmänna skaplynne och utpräglade tendens att hänsynslöst slå under sig allt, som utan åtkomlig kränkning af lagens form kan ernås, och på detta sätt eröfra makten i samhällena.

Jag anser mig böra i detta sammanhang anföra några aktstycken, som visa, att faran för den judiska invandringen är lifligt känd och vid flera tillfällen offentligen påpekad af dem saken tydligast berör, nämligen minuthandlarne, som dagligdags hafva att dragas med den judiska vandringskonkurrensen. År 1900 inkom till Konungens befallningshafvande i Göteborgs och Bohus län en af ej mindre än 280 personer, handlande och en del andra, undertecknad skrifvelse, hvari det bl. a. heter:

»Det råder bland oss undertecknade, liksom hos befolkningen i våra trakter i allmänhet, stort tvifvel angående lagligheten af den ambulatoriska handel, som i stor omfattning bedrifves i bohuslänska skärgården af en tilltagande mängd kringvandrande polska judar. Då deras affärsrörelse i sin helhet torde få betraktas som en högst skadlig afart af redbar och nyttig handel, hvars utöfvande är till intet gagn men väl till skada för den köpande allmänheten, på samma gång den utgör ett orimligt intrång i de bofasta och skattdragande handelsidkarnes näring, så se vi oss föranlåtna att vördsamt anmäla förhållandet hos Konungens befallningshafvande, med ett lika vördsamt framhållande af behofvet af sträng kontroll öfver hvilka af dessa kringvandrare som af Konungens befallningshafvande lämnats tillstånd till bedrifvande af gårdfarihandel, och hvilka som sakna dylikt tillstånd. Enligt vår mening tillhöra de allra flesta sistnämnda kategori.

Dessa kringvandrande judar, hvilka alla ägna sig åt schackerhandel, åtnöja sig icke med att som gårdfarihandlarne gå in i husen och utbjuda sina medförda varor, utan placera sig hvar som hälst på

gator och vägar, till och med omedelbart utanför de bofasta köpmännens dörrar, där de uppduka sina varulager. Då fiskarena återkommit från sjön och i land afyttrat sin fångst, då i synnerhet infinna sig de polska judarne i stora svärmar för att göra sig delaktiga af fiskarfolkets inkomst. Med rätta betraktar man deras uppträdande som en landsplåga.»

Äfven under förlidet är ingafs en sådan påminnelse. Några kommitterade för bohusslänska handlande ställde till vederbörande en vädjan, ur hvilken följande må anföras:

»Undertecknade, handlande i bohusslänska skärgården, finna oss ånyo nödsakade att ställa en bön till dem, som makten hafva, att de på något sätt måtte befria vår kust från den tilltagande landsplåga, som de polska, ryska och tyska judarnes hemsökelse utgör. Vi kunna ej känna förhållandena på andra orter, men här skall helt visst all redbar handel så småningom ödeläggas, om det fortfarande tillåtes en okontrollerad gårdfarihandel och skattefritt judeschacker att florera såsom det nu gör.

Att den bofaste skattdragande köpmannen fått svårare år från år att reda sig i den ojämna täflan med ambulatorisk, skattefri handel och annan illojal konkurrens är nog en erfarenhet, som gjorts i alla delar af vårt land, men om icke invandringen af polska och andra schackerjudar stäffas, så skall tillståndet förvärras, ty dessa skola veta att begagna sig af den svenska släpphändtheten så grundligt, att svensk minuthandelsverksamhet skall inom vissa brancher alldeles fördärfvas af främmande schackrare och af dem eröfras.

Kalfsund i januari 1905.

Gustaf Börjeson,
Hönö.

Axel Carlson,
Hälsö.

Bernh. Börjeson,
Hönö.

N. G. Olsson,
Knipplan.

C. J. Olsson,
Björkö.

Sam. Johansson,
Hönö.»

Äfven till Riksdagen hafva röster nått angående här omhandlade missförhållande. Till ledamöter af fjolårets lagtima Riksdag insändes nämligen från köpmän i olika delar af landet petitioner angående den ambulatoriska handeln, i hvilka de polska judarnes framfart i landet vidröres. Ur dessa petitioner tillåter jag mig göra följande utdrag:

»Herr Riksdagsman!

Upprepade gånger sedan lång tid tillbaka hafva köpmän i alla delar af landet låtit frambära till Riksdagen och en del länsstyrelser

sina vördsamt uttalade bekymmer öfver anmärkningsvärda förhållanden på handelns område, hvilka särskildt för minuthandelsverksamhetens utöfvande kräva ändrad tidsenlig lagstiftning. Likaledes har det med fullt fog klagats öfver underlåten eller slapp tillämpning af redan befintliga lagbestämmelser till förhindrande af orättmätig handel och illojal konkurrens.

På samma gång vi konstatera det trängande behovet af en omfattande revision af vår näringslagstiftning i hvad det rör minuthandeln, bedja vi härmed få särskildt fästa riksdagsmännens uppmärksamhet på en af minuthandelsverksamhetens mest skadliga och i ögonen fallande utväxter, nämligen den oftast obeskattade och alldeles okontrollerade ambulatoriska handeln. Denna art af handel har svällt ut till mycket stora dimensioner, i samma mån som den enligt vår mening mycket olyckliga och ymniga invandringen af polska judar tilltagit. Med rätta kan det betecknas såsom någonting i hög grad orättvist, att vid sidan af de bofasta och skattdragande svenska minuthandlarne de polska judarnes ambulatoriska och obeskattade näringsfång får obehindradt och okontrolleradt bedrivas. Hvarken länsmän eller stadsfiskaler synas bekymra sig om huruvida dessa gårdfarihandlare af främmande nationalitet äga vederbörligt tillstånd att drifva handel i landet, eller någonstädes erlagt den ringaste skatt. I förlitande på denna svenska slapphet blifva desse alltså i tillfälle att tillfoga de bofaste köpmännen en högst betydlig skada.

Den farliga och illojala konkurrens, hvarom här är fråga, är så mycket betänkligare, som de judiska grosshandlarne i storstäderna genom förlag villigt understödja sina trosförvandter i deras hela riket snart omfattande vandringsgeschäft.

Vi tillåta oss i sammanhang härmed anmärka, att det är en underlig ekonomisk politik, som bedrivs i Sverige, då ingenting verksamt göres för att kvarhålla landets egna söner, hvilka i massor utvandra och undandraga landet sin nyttiga och välsignelsebringande arbetskraft, — då däremot genom vederbörandes likgiltighet och bristande vaksamhet man rent af inlockar främlingar och för dem underlättar ett geschäftsmakeri, som på ett bedröfligt sätt motverkar, men ej befordrar, allmänt och enskildt väl här i landet. Ett sämre utbyte af samhällselement är omöjligt att göra.

Vi fästa tillika uppmärksamheten därpå, att intet annat land tillåter invandrade främlingar att under ett lösdrivande lif utöfva en verksamhet, som strider mot landets både offentliga och enskilda intressen.»

Många flere exempel skulle kunna anföras på det missnöje, som de kringvandrande främlingarnes verksamhet väcker i landet, och huru orättvist det är att utsätta bofasta, redbara, svenska handlande för den illojala och den ärliga handeln neddragande konkurrens, som denna okontrollerade verksamhet medför. I senast anförda skrifvelse göres enahanda sammanställning som den jag i början af denna min hemställen till Riksdagen tillåtit mig, nämligen angående den dåliga bytesaffär, vi svenskar bedrifva, då vi ej göra någonting som kunde motverka, att våra arbetare och vår landtbefolkning emigrera till Amerika, hvaremot vi utan hinder eller kontroll låta den sämsta delen af Polens, Rysslands och Tysklands judar hit invandra, fastän vi fullt veta, att de icke komma att utföra något nyttigt arbete, utan endast utsuga landet. Redan för länge sedan borde åtgärder till afhjälpan af detta dubbla missförhållande hafva vidtagits, men vi hafva med vanlig sorglöshet låtit orimligheten fortgå. Emellertid borde väl nu ändtligen, då frihandelslandet England ger oss ett så ytterst lärrikt exempel, tiden vara kommen, då äfven vi skaffa oss ett skydd mot denna invasion.

För jämförelses skull, ehuru jämförelsen visserligen tager sig litet egendomlig ut, kan jag påpeka den rörelse, som just nu gör sig gällande bland våra svenska musici, i akt och mening att de skola blifva skyddade mot den mäktiga och obilliga, nästan skattfria konkurrens, för hvilken de i så rikt mått utsättas från hit inkommande utländska musikutöfvare. Äfven på konstens område känner man alltså behofvet att skydda svensk verksamhet mot utländskt intrång.

En annan sida af invandringsfrågan behöfver jag endast lätt, med ett enda ord, beröra för att det skall inses, huru otillfredsställande våra nuvarande invandrings- och utvisningsbestämmelser äro. Det har här i Sverige kunnat gå för sig i årtal, att politiskt spioneri från utlandet helt öppet och i stor skala bedrifvits i våra landsbygder, utan att något kunnat åtgöras för att hindra denna tillströmning af utländska kunnskapare. Under det vi enskildt haft all anledning att tro, att förklädda utländska officerare genomströfvat våra bygder under forskning angående deras lämplighet för krigsändamål, hafva vi officiellt fått trösta oss med den försäkran, att saken endast gällde beredande åt oss af förmanen att få våra sågar filade.

På grund af hvad jag här ofvan anført anhåller jag, att Riksdagen måtte besluta

att i underdånig skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes taga under öfvervägande,

hvilka åtgärder lämpligen böra vidtagas för att snarast möjligt åvägbringa tillfredsställande anordningar beträffande utlänningars invandring till Sverige och vistelse därstädes.

Om remiss till tillfälligt utskott anhålles.

Stockholm den 6 mars 1906.

P. Em. Lithander.
